

Aśvaghōṣa – *Buddhacaritam*

Hoofdstuk 1

- 1 Er leefde eens een koning met de naam Śuddhodana. Hij stamde uit het geslacht van Ikṣvāku en hij was net zo machtig als Ikṣvāku zelf. Hij was koning van de onoverwinnelijke Śākya's. Hij was een integer mens en hij was bij zijn volk net zo geliefd als de herfstmaan.
- 2 De vrouw van deze koning, die op Indra leek, genoot door haar luister evenveel aanzien als haar man. Zij was in schoonheid de gelijke van Padmā, in standvastigheid gelijk aan de aarde. Zij heette Māyā en was even bijzonder als de godin Lakṣmī die ook Māyā genoemd wordt.
- 3 De koning vermaakte zich met haar en dacht daarbij in het geheel niet aan zijn machtige positie als koning. En toen werd zij, die vrij van zonde was, zwanger, zoals kennis pas vrucht draagt als zij verbonden is met meditatie.
- 4 De koningin had vóór de conceptie in een droom gezien dat een witte olifant haar lichaam binnenging, zonder enige pijn voor haar.
- 5 Zij, de koningin van hem die aan een god gelijk was, droeg in haar schoot de glorie van de monarchie. Zij had geen last van vermoedheid, zorgen en onwerkelijke gedachten. En ze voelde behoefte om naar een rustig bos te gaan.
- 6 Zij wilde graag naar het eenzame bosgebied Lumbinī, waar ze goed zou kunnen mediteren, waar prachtige bomen groeiden en dat net zo mooi was als het park van de god Kubera en zij vroeg de koning om daar te mogen verblijven.
- 7 De koning die wist dat haar bedoelingen zuiver waren en dat zij geheel toegewijd was aan de goddelijke wetten, verliet met haar de vredige stad om haar een plezier te doen en niet om zich buiten te vermaken.
- 8 Toen de koningin in dat prachtige bos was, voelde ze dat de tijd van de bevalling gekomen was en ze ging naar een bed, overdekt door een baldakijn, waar ze door duizenden vrouwen werd verwelkomd.
- 9 En toen het sterrenstelsel Puṣya in een gunstige positie kwam, werd vanuit de zij van deze koningin, die geheiligd was door een gelofte die ze had afgelegd, een zoon geboren voor het welzijn van de wereld, zonder pijn en zonder weeën.¹
- 10 Zijn geboorte voltrok zich zoals die van Aurva uit het dijbeen, die van Pṛthu vanuit de hand, die van Māndhātṛ, de gelijke van Indra, vanuit het hoofd en die van

---

¹ In de Chinese vertaling wordt nauwkeurig aangegeven: de achtste dag van de vierde maand.

Kakṣīvat vanuit de oksel.

- 11 Hij, die zich in vele eonen gevoed had met kennis en die dus wijs en niet onwetend ter wereld kwam, werd op het juiste moment geboren vanuit de baarmoeder, hoewel niet via de weg van het geboortekanaal. Bij zijn geboorte straalde hij alsof hij rechtstreeks uit de hemel kwam gevallen.
- 12 Degene die daar schitterend en krachtig straalde alsof er een jonge zon op de aarde was neergedaald, hij hield de ogen van degenen die naar hem keken gevangen, zoals de maan dat doet, ondanks het feit dat zijn straling bijzonder intens was.
- 13 Met de stralende glans van zijn lichaam beroofde hij de lampen van hun licht, zoals de zon dat doet, en hij verlichtte met zijn lieflijke kleur van waardevol goud alle windstreken.
- 14 Hij deed zeven stevige weloverwogen reuzegrote stappen, die een enorm geluid maakten, en die de sterren van de zeven ṛṣi's leken te vormen.
- 15 En terwijl hij, zich bewegende als een leeuw, om zich heen keek sprak hij de woorden die zijn doel duidelijk maakten: “Ik ben geboren om tot verlichting te komen voor het heil van de wereld. Dit is mijn laatste geboorte in deze wereld.”
- 16 Twee waterstromen, zo zuiver als de manestrallen, stroomden uit de hemel omlaag, op zijn lieflijke hoofd, eentje verkoelend en eentje verwarmend, om zijn lichaam te verfrissen.²
- 17 De yakṣa vorsten waren rondom hem gaan staan en stonden daar met gouden lotussen in hun handen uit respect voor hem die daar lag op een bed met een prachtige baldakijn, met een frame dat straalde van het goud en met poten die bezet waren met juwelen (katte-ogen).
- 18 Onzichtbare hemelbewoners hielden met gebogen hoofden een witte parasol boven hem in de lucht vanwege zijn grootsheid. En zij prevelden gebeden opdat hij de verlichting zou mogen bereiken.
- 19 Grote slangen met ogen vol devotie, die naar het bijzondere van de dharma verlangden, zwaaiden hem koelte toe en strooiden rode bloemen van de koraalboom over hem uit, rituele handelingen die ze tijdens het leven van eerdere boeddha's ook al verricht hadden.
- 20 En de goden van de Zuivere Verblijven, de compleet zuivere wezens die geen hartstochten meer kennen, verheugden zich over de bijzondere geboorte van de Boeddha, omdat hij de in leed gedompelde wereld zou kunnen redden.
- 21 En bij zijn geboorte schudde de aarde, zij die door de koning van de bergen op haar plaats gehouden wordt, als een schip dat door de wind wordt voortgejaagd. En tegelijkertijd viel er uit de wolkenloze hemel een bloemenregen van blauwe en roze lotussen, met de geur van sandelhout.

---

² Omdat de Boeddha niet via het geboortekanaal is gekomen en dus geen contact heeft gemaakt met onzuiverheden, is een rituele wassing niet nodig.

- 22 Aangename briesjes, zacht op de huid, brachten goddelijke kledingstukken mee en lieten die vallen. De zon straalde als nooit tevoren en het vuur brandde rustig met een lieflijke gloed.
- 23 En in het noordoostelijk deel van hun verblijfplaats kwam spontaan een bron te voorschijn met zuiver water. De leden van de koninklijke hofhouding, hogelijk verbaasd, verrichtten daar hun rituele handelingen alsof het een heilige badplaats was.
- 24 Het bos was vol met goddelijke groepen wezens die, op zoek naar de goddelijke wetten, hem wilden zien en in hun opwinding bloemen vanuit de bomen naar beneden lieten vallen, hoewel het niet de tijd was dat de bomen bloeiden.
- 25³ Boosaardige wezens gaven het geweld op en brachten soortgenoten en anderen geen schade meer toe. En alle ziekten van de mensen die er in deze wereld bestaan, werden moeiteloos genezen.
- 26 De wilde dieren en de vogels maakten alleen nog maar heel zachte geluiden en de rivieren voerden rimpelloos water mee. De windstreken zelf waren tot rust gekomen en in de heldere wolkenloze lucht weerklonken de pauken (van de goden).
- 27 Toen de leraar die de mensen zou bevrijden, geboren was, bereikte de wereld, die in chaos verkeerde, vrede, alsof zij inderdaad een heer van onbesproken gedrag had verkregen. De enige in de wereld die niet blij was, was Māra.
- 28 Toen de koning de goddelijke en wonderbaarlijke geboorte van zijn zoon had gezien, raakte hij, hoewel hij een onverstoobar man was, diep ontroerd, en uit liefde liet hij zijn tranen de vrije loop, deels uit vrees, deels uit vreugde.
- 29 Toen de koningin, zijn moeder, de bovenmenselijke vermogens van haar zoon had waargenomen, werd ze bevangen door vreugde en door vrees, zoals een waterstroom heet en koud tegelijk kan zijn.
- 30 De oude vrouwen zagen alleen maar reden voor angst en konden niet meer goed nadenken en gereinigd voerden zij een voorspoed brengend ritueel uit. Zij vroegen alle goden om het kleine kind voorspoed te geven.
- 31 En toen de brahmanen, beroemd door hun kennis, levenswijze en woorden, de tekenen bestudeerd hadden en ze grondig onderzocht hadden, gingen ze met lachende, tevreden en stralende gezichten naar de koning, die zowel bang als vrolijk was, en spraken:
- 32 “De mensen die vrede op aarde wensen, verlangen niets anders dan een zoon. Deze zoon van u is het licht van uw familie. Organiseer daarom vandaag een dansfeest, o koning!

---

³ De verzen 25-40 zijn door Schotsman gereconstrueerd op basis van de Tibetaanse en Chinese vertalingen.

- 33 Zet uw zorgen opzij en wees kalm. Wees blij want uw geslacht zal voortbestaan in voorspoed. Uw zoon zal de leider van de mensen zijn, de beschermer van hen die in deze wereld door zorgen gekweld worden.
- 34 Hij, die een schatkamer van deugden is, en die begiftigd is met gunstige tekens op een stralend lichaam, dat glanst als goud, hij zal op een zeker moment de levenswijze van een ontwaakte ziener aannemen of hij zal de hoogste wereldlijke macht verkrijgen.
- 35 Als hij macht op aarde zou wensen, dan zou hij, nadat hij de hele aarde zou hebben overwonnen, over alle koningen heersen, zoals het licht van de zon sterker is dan alle planeten.
- 36 En zou hij voor bevrijding naar het bos gaan, dan zou hij na door de waarheid alle gedachten volkomen overwonnen te hebben, en op aarde tot hoog aanzien gekomen te zijn, hoog verheven zijn boven iedereen, zoals Sumeru boven de bergen uittorent.
- 37 Zoals goud uitblinkt onder de metalen, Meru onder de bergen, de oceaan onder de wateren, de maan onder de sterren en de zon onder de vuren, zo blinkt uw zoon uit onder de mensen.
- 38 Zijn grote, liefdevolle, stralende en smetteloze ogen knipperen niet. En met hun onbeweeglijke, zwarte, lange, zuivere wimpers zijn ze in staat om alle bestaansvormen waar te nemen.”
- 39 Toen vroeg de koning: “Hoe komt het dat de prins al die door u genoemde uitstekende eigenschappen bezit, terwijl vroegere wijzen en koningen die niet hadden?” De brahmanen antwoordden hem:
- 40 “Beroemde daden, roem en wijsheid die er vroeger niet waren, ontstaan soms naderhand. En deze goede eigenschappen verschijnen door een bepaalde oorzaak. Luister maar naar onze voorbeelden!”⁴
- 41 Het handboek voor koningen dat de zieners Bhrgu en Angiras, beiden grondleggers van een stamboom, niet maakten, dat, o heer, schiepen hun beide zonen Śukra en Bṛhaspati, toen het moment daarvoor gunstig was.
- 42 En Sārasvata maakte de verdwenen Veda weer bekend, die de ouden niet hadden gezien; Vyāsa verdeelde hem vervolgens in verschillende delen, iets wat Vasiṣṭha uit onvermogen niet had gedaan.
- 43 En in de beginperiode schiep Vālmīki de poëzie, die de grote ziener Cyavana niet had gecomponeerd. En het medische handboek dat Atri niet maakte, dat werd later vervaardigd door zijn nakomeling, de ziener Ātreya.
- 44 En terwijl Kuśika het priesterschap niet verkreeg, kreeg zijn kleinzoon

---

⁴ Deze volgende voorbeelden zijn ontleend aan de *Mahābhārata*.

- (Viṣvāmitra), de zoon van Gādhin, dat wel, o koning! En Sagara gaf de oceaan zijn grenzen aan, iets wat de nakomelingen van Ikṣvāku daarvoor niet hadden gedaan.
- 45 Janaka bereikte de positie van yogaleraar van de brahmanen, die andere niet-brahmanen nooit bereikt hadden. En Śūra en zijn familieleden waren niet in staat tot de beroemde daden van Kṛṣṇa, Śūra's kleinzoon.
- 46 Ouderdom en afstamming betekenen daarom niets. Iedereen kan overal ergens in uitblinken in deze wereld. Al die grote daden van koningen en zieners werden immers niet door de ouderen maar door de zonen gedaan.”
- 47 Ze werd de koning door die betrouwbare brahmanen berustgesteld en zelfs blij gemaakt. Hij liet alle ongewenste zorgen uit zijn geest verdwijnen en zijn blijdschap werd nog groter dan daarvoor.
- 48 En verheugd als hij was, gaf hij heel eerbiedig geschenken aan de besten van de brahmanen. En hij sprak: “Ik hoop dat mijn zoon koning wordt, zoals is voorspeld, en dat hij pas naar de bossen zal gaan als hij een hoge leeftijd heeft bereikt.”
- 49 Asita, de grote wijze, bemerkte door tekenen en door de kracht van zijn ascese dat diegene was geboren die een einde zou maken aan het steeds weer geboren moeten worden. Uit verlangen naar de zuivere leer kwam hij naar het paleis van de Śākya-koning.
- 50 De geestelijke raadsman van de koning, de hofpriester, leidde deze kenner van het goddelijke, die straalde door zijn heiligheid en door zijn ascetische levenswijze, eerbiedig en gastvrij het paleis binnen
- 51 Hij, die zich zeer verheugd voelde door de geboorte van de prins, ging de vrouwenvertrekken van het paleis binnen en voelde zich daar zowel door zijn intense ascese als door zijn ouderdom net zo kalm als in het bos.
- 52 De koning bood de wijze eerste een zitplaats aan en eerde hem toen hoffelijk met water voor de voeten en een welkomstdrank. Daarna richtte hij zich tot hem, zoals vroeger Antideva dat gedaan had tot Vasiṣṭha.
- 53 “Ik ben gelukkig en dit huis waar u naar toe gekomen bent om mij te bezoeken is gezegend! Zeg mij wat ik moet doen, o heer! U kunt erop vertrouwen dat ik dat als uw leerling zal uitvoeren.”
- 54 Toen de wijze Asita op vriendelijke wijze, zoals dat hoort, door de koning daartoe uitgenodigd was, sprak hij, met door verwondering wijd opengesperde ogen, de volgende diepe en wijze woorden:
- 55 “Dit (deze ontvangst) is passend voor u als hoogstaand persoon, die gastvrij bent, vrijgevig en een liefhebber van de goddelijke wetten. Uw vriendelijke houding t.o.v. mij is daarom in overeenstemming met uw goedheid, afstamming, kennis en leeftijd.
- 56 En dit is de manier waarop de koninklijke zieners rijk aan ascetische

boetedoeningen en arm aan bezittingen worden: de rijkdommen die ze door door de handhaving van de zuivere wetten vergaard hebben, geven ze meteen weer weg.

- 57 Maar luistert u naar de reden van mijn komst en wees blij! Ik heb in de hemel een goddelijke stem gehoord, zeggende dat u een zoon hebt gekregen die de verlichting zal bereiken.
- 58 Toen ik die stem gehoord had en mijn aandacht erop gericht had en de tekenen gezien en begrepen had, toen ben ik naar hier gekomen omdat ik deze banier van de Śākya's wilde zien, die zich stralend opricht, zoals de banier van Indra.”
- 59 Toen de koning deze woorden hoorde, werd hij helemaal vrolijk en opgewonden en hij tilde de kleine prins uit de schoot van de voedster en toonde hem aan de grote asceet.
- 60 De grote ziener keek met verwondering naar de kleine prins: op zijn voetzolen waren de lijnen van wielen te zien, zijn vingers en tenen waren tot netten verbonden, zijn wenkbrauwen liepen door boven zijn neus en zijn testikels waren verborgen zoals bij een olifant.
- 61 En toen hij het kind in de schoot van de voedster zag liggen, zoals Agni's zoon in de schoot van de godin, toen welden er tranen op in zijn ogen en al zuchtende hief hij zijn gezicht naar de hemel.
- 62 Maar toen de koning Asita zag, met zijn ogen vol tranen, trilde hij uit liefde voor zijn zoon. En hij vroeg stamelende, met een door tranen verstikte keel, terwijl hij gebogen stond en zijn handen samengevouwen had:
- 63 “Waarom stromen er tranen uit uw ogen , o wijze man, nu u hem hebt gezien wiens lichaam nauwelijks verschilt van dat van de goden, van wie de schitterende geboorte zeer wonderbaarlijk was, en die - volgens uw eigen woorden - in de toekomst het hoogste doel zal bereiken?
- 64 Zal de prins een lang leven hebben, o heer? Hij is toch niet voor mijn verdriet geboren? Met veel moeite heb ik deze handvol water gekregen. De dood zal toch niet komen om deze op te drinken?
- 65 Is de grootsheid van mijn roem blijvend? Zal de macht in handen van mijn familie blijven? Zal ik zonder zorgen naar de volgende wereld vertrekken terwijl ik mijn ogen gericht heb op mijn zoon naast me?
- 66 Deze mijn zoon, de jonge spruit van de familie, zal toch niet verdorren voor hij gebloed heeft? Licht me snel in, o grote heer! Ik heb geen rust. U weet immers hoe sterk de liefde van ouders voor hun zoon is.”
- 67 Toen hij merkte dat de koning gekweld werd door ongewenste gedachten, sprak de wijze: “Laat er geen andere gedachten bij u ontstaan, o koning! Ik ben heel zeker van wat ik gezegd heb.
- 68 Ik ben niet van streek omdat hij anders is, maar vanwege mijn eigen teleurstelling.

Het is mijn tijd om te gaan en deze pasgeborene zal ontdekken - wat zo moeilijk is uit te vinden - hoe er een einde kan komen aan het steeds weer geboren moeten worden.

- 69 Nadat hij het koningschap heeft opgegeven, zich heeft afgewend van de zintuigelijke genoegens, en met veel moeite de hoogste waarheid heeft bereikt, zal hij als een zon van kennis in de wereld stralen om zo de duisternis van de verwarring te vernietigen.
- 70 Met de grote boot van kennis zal hij deze lijdende wereld redden die meegesleurd wordt uit de oceaan van leed, wiens schuim is bestrooid met ziekten, wiens golven de ouderdom vormen, wiens wrede stroming leidt tot de dood.
- 71 De door dorst gekwelde mensenwereld zal drinken van de van hem afkomstige meest zuivere rivier van Dharma, wier stroom uit wijsheid bestaat, wier oevers worden gevormd door integer gedrag, wier koelte het gevolg is van diepe meditatie en wier eenden de geloften zijn.
- 72 Hij zal de weg van bevrijding verkondigen aan de door leed gepijnigden, aan hen die in de ban zijn van de zintuiglijke objecten, aan hen die zich bevinden op de paden van het oerwoud van de saṃsāra, alsof ze reizigers zijn die de weg kwijt zijn.
- 73 Hij zal aan de mensen in deze wereld, die verschroeid worden door het vuur van de hartstocht, dat gevoed wordt door de zintuiglijke objecten, vreugde schenken door zijn regen van Dharma, zoals een grote wolk dat met zijn regen doet aan het einde van de zomer.
- 74 Hij zal met zijn excellente, moeilijk te weerstane, goede leer de deur doormidden klieven die als sluitbalk de begeerte heeft en als panelen verwarring en duisternis om zo de mensen het middel tot ontsnapping te geven.
- 75 Deze koning van de Dharma zal, als hij eenmaal tot volledig inzicht is gekomen, de bevrijding uit de gevangenschap tot stand brengen van deze wereld die gevangen is in de eigen strikken van de illusie, die door leed geteisterd wordt en die geen toevluchtsoord heeft.
- 76 Maakt u zich daarom geen zorgen over hem. Degene die in de mensenwereld echt te beklagen is, is hij die de perfecte Dharma-leer van hem niet zal horen, omdat hij in verwarring is of in een roes door de pleziertjes van de liefde.
- 77 En ik ben teleurgesteld, omdat ik, terwijl ik alle staten van meditatie heb bereikt, die gunst misloop. Omdat ik zijn leer niet zal kunnen horen, vrees ik dat zelfs het verblijf in de hemel een ramp zal zijn.”
- 78 Toen hij samen met vrienden en echtgenote deze verklaring gehoord had, kon de koning zijn depressieve gevoelens van zich afzetten en hij was blij. En hij dacht: deze zoon van mij is een heel bijzonder kind dus, en dat heeft ook met mijn kracht te maken.

- 79 Maar zijn verdrietige hart maakte hem duidelijk dat hij de weg van de ziensers zou gaan. Het was niet zo dat hij geen volgeling van de leer was, maar hij zag gevaar voor de toekomst van de dynastie.
- 80 Nadat de ziener Asita de waarheid m.b.t. zijn zoon aan de bezorgde koning had bekend gemaakt, vertrok hij zoals hij gekomen was, via de weg van de wind, en met veel respect keek men hem, tegen wie iedereen opkeek, na.
- 81 Nadat de wijze man, die over de zuivere kennis beschikte, de zoon van zijn jongere zuster had gezien, gaf hij hem nadrukkelijk en liefdevol de opdracht, alsof hij die aan zijn eigen geliefde zoon gaf, te luisteren naar de woorden van de wijze en zijn adviezen.
- 82 En nadat de koning, verheugd over de geboorte van zijn zoon, zichzelf had bevrijd van dat wat hem nog bond aan de zintuiglijke genoegens, verrichtte hij nu op de juiste wijze volgens de familietraditie de geboorteceremonie van zijn zoon.
- 83 En toen er tien dagen voorbijgegaan waren, bracht de koning, met zijn zuivere geest, vervuld van grote vreugde, de offerandes aan de goden voor het hoogste welzijn van zijn zoon: gebeden, offerandes, voorspoed brengende ceremonies etc.
- 84 En de koning gaf persoonlijk de priesters voor het welzijn van zijn zoon een totaal van honderduizend koeien met vergulde hoornen in de bloei van hun leven, volop voorzien van melk, en vergezeld van hun sterke krachtige kalveren.
- 85 De koning organiseerde vele ceremonies op allerlei gebieden waar hij zeer tevreden over was, en daarna besloot hij verheugd naar de stad terug te gaan, nadat daarvoor een gunstig en voorspoed brengend tijdstip was vastgesteld.
- 86 Nadat de koningin met haar zootje in haar armen gebogen had voor de goden om hun zegen te vragen, besteed zij de kostbare draagstoel, gemaakt van ivoor, voorzien van lampen met juwelen en versierd met witte jasmijnbloemen.
- 87 De koning liet eerst zijn vrouw met het kind in haar armen de stad binnengaan, gevolgd door de ouderen, en volgde daarna zelf, toegejuicht door grote groepen stasbewoners, alsof hij god Indra was die, toen hij naar de hemel ging, ook toegejuicht werd door de onsterfelijke goden.
- 88 Nadat de koning weer zijn intrek in zijn paleis had genomen, blij als god Śiva toen diens zeshoofdige zoon was geboren, organiseerde hij allerlei activiteiten die de stad op vele manieren voorpoed en roem zouden brengen.
- 89 Zo was de hele stad Kapilavastu met het omringende land verheugd door de voorspoedige geboorte van de prins, net zoals de stad van god Kubera, die wemelde van hemelse nymfen, verheugd was bij de geboorte van Kubera's zoon Nalakūbara.

Hier eindigt het eerste hoofdstuk, genaamd "De geboorte van de Heer", van het grote dichtwerk de *Buddhacaritam*.